

# TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

## ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.  
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.  
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

## Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,  
și la expedițiunea de inserțiuni Adolf Steiner în Hamburg (Germania).

## Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

## INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

## Revista politică.

Sibiu, în 3 Decembrie

O telegramă sosită aici dela Viena încă duminecă spune, că „pairii” austriaci sau casa de sus a senatului imperial a votat prolongirea legii la armată pe de ce ani. Urmează ca proiectul să se mai întoarcă odată în casa deputaților spre primire sau respingere. Casa deputaților este pusă înaintea alternativei acesteia. Cum o va resolve? Va capitula sau va respinge? În cazul din urmă după logica parlamentară, ministerul actual austriac ar trebui să cadă. Urmarea ar fi mai departe un ministeriu Hohenwarth-Clam, de oarece coroana va trebui să și aleagă miniștri din frunțașii majorității. Atunci însă trebuie să urmeze și dizolvarea casei deputaților. „Constituționali” din senatul imperial abia vor avea curajul de a provoca crize ministeriale pentru ca să le urmeze cele parlamentare. Ei au fost cumplit bătuți cu ocaziunea celor din urmă alegeri, și până acum nu scim să se fie restabilit așa de bine în opinia publică, încât la eventualitatea unor nouă alegeri să nu fie mare probabilitate, că vor fi bătuți și mai rău. Ați mâne vom avea sciri pozitive despre desvoltarea faselor constituționale de dincolo de Laita, cari ori în ce direcțiune se vor desvolta, aruncă reflexul lor politic și asupra părții de dicoace.

Delegațiunea austriacă, dice „P. Ll”, va fi de astădată un buchet ales de cele dintâu capacități cislaitane. Casa de sus, respective partidele din aceasta, au făcut un compromis, în puterea căruia ambe partidele se vor strădui, a alege capacități de frunte în delegațiune. Se dice că în puterea compromisului, partida constituțională va trimite în delegațiune 12 și cea feudală 8 membrii. Este probabil, că Leo Thun și Schmerling vor fi aleși. Cel din urmă este

designat de president al delegațiunei austriace.

Contele Zichy, ambasadorul austro-unguresc la Constantinopole a demisionat și i s'a primit demisiunea. În zilele aceste va prezenta sultanului hărthia de revocare și apoi va părăsi capitala turcească.

În 26 l. tr. țarul Rusiei a serbat serbarea ordinului St. George. Cu ocaziunea aceasta țarul a purtat un toast în sănătatea „celui mai vechiu și neschimbăcios amic”, în sănătatea împăratului Vilhelm. Oficioasele din Berlin, comentând toastul prorocesc pace, care, durere, nu vrea să influențeze și asupra bugetului, spre a'i mai micșora cifrele și cu aceste și sarcinile cetățenilor. De altă parte „Post” un organ inițiat în politica cabinetului de externe din Berlin, spre a completa efectul pacinic al toastului împăratului muscălesc, împărtașește, că la Petersburg, protocolul din Octomvru dintre Germania și Austro-Ungaria „formal” este primit pe lângă toate semnele de mulțămire. Pe când semnele aceste pacinice ar fi în stare să liniscească, vin alte organe nemțesci din provincie și spun, că în linia Niemen, Tilsit și așa mai de parte până la Vistula la Varșovia sînt postate trupe rusesci 250.000. Se mai adaugă, că între aceste sînt 120 escadroane de cavalerie și 220 tunuri. Organele care comunică scirile aceste dic, că atâtea trupe concentrate în coastele Germaniei este lucru ciudat și pune pe gânduri, în fine ele adaugă că dacă Rusia nu și va retrage trupele dela granița nemțescă resăriteană, Germania încă va fi silită a și sporii trupele în provinciile amenințate.

Din Bucuresci se scrie la „D. Ztg.” Guvernul nostru se ocupă foarte viu cu întemplierile din Sofia (criza ministerială și apoi dizolvarea camerelor. Red.) Un raport oficial sosit aici asigură, că în Filipopole s'a descoperit urma unei conspirațiuni, conform cărei prin o rescoală identică Bulgarii

se poartă cu gândul a alunga pe principele Vogoride și pe Alecsandru I. În raportul acela se mai indigita între altele, că principele Vogoride în Constantinopole, atât la Poartă cât și înaintea unor ambasadori, a vorbit despre o agitațiune, ce există în provincia guvernată de el și în Bulgaria pentru realizarea ideii de o mare Bulgarie, și în fața celor din urmă a accentuat, că se poate întempla că preste timp scurt să fie silit a cere ajutoriu turcesc. Dacă măsurile luate de Vogoride contra reuniunilor, cari fac politică sub masca de „scopuri sanitare” a turburat puternic elementele naționale din Rumelia resăriteană, „criza parlamentară” în Bulgaria a contribuit de cealaltă parte a urca febre și situațiunea a făcut-o foarte serioasă. După sciri sosite alaltă eri (10 Dec.) din Sofia principele se află înaintea alternativei sau de a abdice sau de a primi până la clarificarea situațiunei un feliu de dictatură militară. Nu este îndoială, că ministrul de resboiu (un general rusesc Red.) părătesce resolut pe cea din urmă. Despre principele Vogoride se dice, că la Constantinopole a înnegrit pe principele Alecsandru, dicind că el este pericolul cel mai mare pentru deslegarea cestiunei bulgare în sensul puterilor signatare. Așa stau lucrurile în amândouă Bulgariile. Aici este mare temere, că starea cea precară a diferenței albaneze-montenegrene poate da nascere unei catastrofe în Bulgaria.

Diarele cari au sosit dela Bucuresci ați după ameați ne aduc reproducă după „Monitoriu oficial” al României descrierea, cum s'a serbat aniversarea a doua dela căderea Plevnei. În descrierea aceasta, după unele amenunte, se spune că seara într'unu Domnitoriu la un prânz militar mai mulți generali, pe ministrul de resbel și mai mulți oficeri superiori. La acest prânz Domnitoriu a purtat următoriu toast.

„În această memorabilă zi, a doua a-

niversare a căderii Plevnei, ne amintim cu toții de vitejii armatelor aliate, cari au luptat împreună, și privesc cu mândrie frunțașii oastei Mele, care Mă încungiu. Ridic acest păhar în sănătatea voinicilor acestor lupte și în amintirea eroilor căduți. Trăiască scampa noastră țară și apărătorii ei!”

La aceste cuvinte, care au fost acoperite de cele mai vii aclamațiuni ministrul de resboiu a răspuns:

„Măria Ta! Sînt doi ani de când ostirea română, sub conducerea Alteței Voastre Regale, după multe și crâncene lupte pentru independența țării și eliberarea creștinilor din Orient, a purtat, alătura cu glorioasa armată imperială rusă, stindardele sale triumfătoare în Plevna. Serbând astăzi a doua aniversare a acestui mare triumf, armata noastră, mândră de căpitanul ei, reînnoiesce, prin acest toast, pactul de credință și devotament cătră dinastia Alteței Voastre Regale, cu încrederea, că sângele și lacrimile vărsate pentru gloria și independența României vor rodi, și în generațiile viitoare, amorul, iubirea și credința leagă astăzi armata și poporul român de tronul Alteței Voastre Regale.

Trăiască A. S. R. Domnul!

Trăiască A. S. R. Doamna, mama răniților și mângăietoarea suferinților!”

Generalul Cernat a adaus:

„Măria Ta! Ca unul ce a avut onoare a comanda sub ordinele Alteței Voastre Regale, înaintea Plevnei, ridic acest păhar în sănătatea augustului nostru comandant. Această zi, în care s'a împlântat drapelul român pe zidurile Plevnei, va fi în veci memorabilă, căci luptele din ginrul ei vor spune posterității: curajul, abnegațiunea și devotamentul cu care s'au luptat trupele noastre, pentru gloria și independența patriei. Armata, recunoscătoare, urează Alteței Voastre Regale, Marele nostru căpitan, și A. S. R. Doamnei, mama răniților și suferinților, ani mulți și fericți pe tronul României.”

Cu ocaziunea acestei glorioase aniversări, Domnul a felicitat, prin depeșă telegrafică pe imperatorul Rusiei, și a primit asemenea, prin telegraf, urări călduroase din partea Ma-

## FOIȚA.

### O iernare în ghiață.

(Traducere din Jules Verne.)

(Urmare)

În același timp, când pe uscat un vînt turbat părea ca să ducă pământul, sub solul amorțit de ghiață se începe un tumult de tunete. Sloii ce se sdrobiau de capul promontoriului se loviau pocnind unii de alții și se precipitau unii preste alții. Vîntul era așa de teribil, încât, se părea că are să ducă toată casa cu sine și o lumină fosforescentă neexplicabilă în lățimile aceste, tresălta prin aierul plin de zăpadă.

„Marie! Marie! esclēmă Penellan și luă amîndouă mîinile junei fete în mîinile sale.

— E rău de noi! observă Fidel Misonne.

— Numai Ddeu scie dacă vom mai scăpa dintr'asta, adause Aupic.

— La toată întîmplarea trebuie

să părăsim casa aceasta de zăpadă! dîse Andreiu Vasling.

— Cu neputință, căci e ger teribil! replică Penellan. Aici în casă poate că tot vom pute reziste frigului.

— Dați mi termometrul” dîse Andreiu Vasling.

Aupic îi întinse instrumentul: cu tot focul din colibă arăta de ce graduri sub nulă. Cărmaciul ferii puțin pînă dela ușa și a întins mîna cu termometrul în afară; însă pînă încă nu putu observa ce arată termometrul, vîntul îi suflă în față o grindină de aspre dărabe de ghiață, încât îi scăpă instrumentul din mîna și i cădă în zăpadă.

„Bine, dle Vasling, întrebă Penellan, mai vrei să mergi afară?... Dta vei înțelege acum, că pentru noi, cel mai bun loc de scăpare este aici în casă.

— Ei și trebuie să punem toate silințele posibile ca să prîpionim casa pe din lăuntru, adause Ioan Cornbutte.

— Vîntul sfarmă ghiața de sub noi cum au sfărmat sloii dela promontoriu și sau ne duce sau ne confundăm.

— Aceasta e cu neputință replică Penellan, pentru că vîntul este așa de aspru, încât tot ce e fluid îngheață la moment. Ean să vedem de câte graduri e frigul.”

El ferii puțin pînă încât putu întinde mîna afară și după oare care trudă îi succese a găsi termometrul în zăpadă. Apropiind instrumentul de lampă a vețut, că era treizeci și două de graduri sub nulă; cel mai mare frig, de pînă acum.

„Încă de ce graduri și argintul cel viu trebuie să înghețe!” a adaus Andreiu Vasling.

Tăcere posămorită a urmat în urma acestei observări.

Cătră opt oare dimineață Penellan a mai cercat odată să ese pen-truca să și poată face o judecată asupra situațiunei. De altmintrea trebuia să deschidă drum fumului, care îl grămădia vîntul tot mai mult în colibă. De aceea marinariul și-a strins cât a putut hainele în giurul trupului și-a legat cu batista capușonul dela mantaue strins pe cap și a ridicat pînă.

Ușa era cu deseversire astupată cu zăpadă. Penellan luă acum bățul ferecat și a cercat a pătrunde cu el prin masa compactă și a o feri în laturi; însă i-a înghețat sângele în vine, când a băgat de samă, că nici țapa din capetul bățului nu petrunde și când vețu, că a dat de un corp vîrtos.

„Cornbutte, noi sîntem îngropați în zăpadă! strigă el înspăimîntat căpitanului.

— Ce dîci! întrebă el spăriat.

— Zăpada s'a pus deasupra noastră și giur împregiurul nostru; este înghețată și așa noi sîntem îngropați de vii.

— Să cercăm să împingem massele de zăpadă, propuse căpitanul.

Cei doi amici s'au prîpionit cu toată puterea de zidul cel alb din ușe, dar zidul nu vrea să se misce nici barem o linie. Zăpada devenise o masă de ghiață de cinci urme de groasă și era contopită într'o masă cu casa.

Ioan Cornbutte nu putu suprima un strigăt de teroare, încât Misonne



relui Duce Nicolae și a altor șefi ai armatei imperiale.

Împăratul Alecsandru a felicitat, prin depeșă, pe Domnul, spunându-i, că la prânzul ce s'a dat în aceeași la St. Petersburg, în palatul de iarnă, și la care a fost invitat și trimisul nostru extraordinar și ministrul plenipotențiar, generalul principe I. Ghica. Maiestatea Sa a purtat un toast în sănătatea armatelor aliate și a ambilor lor comandanți.

### Dieta Ungariei.

În ședința dela 6 Decembrie continuându-se la ordinea zilei proiectul de lege despre tacsă militară ia cuvântul mai întâiu

A. Pulszky, care observă că și la acest proiect guvernul s'a condus de considerațiuni fiscale. Calculii guvernului sunt optimistici, căci abia se vor încasa 2½ milioane.

Ministrul president ne-a mângâiat cu acuziunea unui drept nou, și că adevărat, că primim administrarea unui fond comun. Oare ne putem noi fâli, când ministrul nostru pentru apărarea țării se face cassariul ministrului comun de război? Oratorul polemizează cu ministrul president și după ce i replică acesta, ia cuvântul

M. Hegyessy, care promite în principiu introducerea tacei militare din motivele desfășurate de dep. Irányi. Oratorul întorcându-se apoi contra argumentelor lui Madarász observă că acesta a vorbit despre nise cetățeni de ai statului cari nici nu au drepturi; trebuie însă să protesteze contra acestei afirmațiuni, căci în Ungaria toți au drepturi; dacă Madarász a înțeles persoanele din serviciul militar activ, cari nu au dreptul electoral, poate că are drept, dar totuși nu este îndreptățit a face imputarea, că în Ungaria există persoane, cari nu au nici un drept. (Sgomot în stânga extremă, neliniște, aprobare în dreapta).

Madarász a declarat mai departe că lui nu i trebuie o democrație cum e cea din Elveția. (Contrașicri în stânga extremă). Este o deosebire mare între adevărata democrație și democrația cum și-o închipuiesc Madarász. (Neliniște în stânga extremă, ilaritate în dreapta). Oratorul învidiază Elveția pentru democrația ce o are, Madarász o condamnă pentru că acolo s'a stabilit la contribuțiuni o sumă maximală. Aceasta corespunde postulatelor unei democrații adevărate. Madarász se află pe un punct de absolută egalitate, dar ideile sale abstracte nu se vor realiza nici odată. (Aprobare în dreapta, contestați în stânga extremă).

Inactivând o egalitate după idealul lui Madarász, noi am întimpina numai anomalii. Principiul egalității absolute e frumos, dar neescutabil, și pregătesc de regulă calea absolutismului. (Sgomot mare în stânga extremă).

Problema opozițiunii nu e, a respinge ori și care contribuțiune, ci a reduce contribuțiunile drepte sau a delătura pe cele nedrepte. (Sgomot în stânga extremă). Întrebarea de încredere se pune numai la apropiăriune și nu în tot momentul cum face opozițiunea. În fine se declară pentru primirea proiectului cu rezervarea, că dacă nu i se vor primi emendamentele în desbaterea specială, nu va primi proiectul de lege la cetirea a treia (Strigări ironice din stânga extremă: oho! aprobare în dreapta).

După unele rectificări se întreprinde desbaterea asupra proiectului despre tacsă militară și se dă loc desbaterei asupra petițiunilor.

În ședința dela 9 Decembrie s'a desbătut și primit proiectul de lege despre înarticularia convențiunii internaționale relativ la măsurile de lipsă contra floxerei, proiectul de lege despre prelungirea pactului financiar cu Croația, proiectul de lege despre prelungirea tractatului comercial cu Franța și proiectul de lege despre regularea provisorie a raporturilor comerciale cu Germania.

În ședința dela 10 Decembrie s'a continuat la ordinea zilei desbaterea generală asupra proiectului de lege despre tacsă militară.

A. Csanády a provocat după datina sa un intermezzo, care a produs multă ilaritate în cameră. Depuțatii și-au îndreptat cu atențiune privirile spre banca intrasigenților, în stânga extremă, unde șede neimpăcătul dușman al ministrului president.

Csanády începe: Proiectul de lege în desbatere e o nouă dovadă, clară ca soarele, că afirmațiunea de curând a ministrului president C. Tisza (ilaritate), că el adevărat este un amic al moralei politice, nu corespunde adevărului. Afirmațiunea aceasta a fost numai o intrigă născocită pentru a seduce opiniunea publică. (Iaritate viuă în dreapta). Ministrul president nu numai că nu și-a împlinit promisiunea dată națiunii...

Presidentul: Trebuie să atrag atențiunea d-lui deputat, că nu se află la ordinea zilei persoana d-lui ministru president, ci proiectul de lege despre tacsă militară. (Iaritate viuă și aplaus în dreapta). Îl provoc deci să rămână la obiect și să vorbească despre acesta

observând marginele bunei cuviințe parlamentare. (Aprobare viuă în dreapta).

Al. Csanády: Dl ministru president a apărât proiectul de lege în absența ministrului de finanțe, prin urmare numai contra dănsului pot să mi îndrept imputările. (Aprobare în stânga extremă; ilaritate în dreapta). Eu nu pot vota aceste contribuțiuni acelui ministru president, a cărui activitate apasă națiunea ca un blăstem, a cărui politică ucigătoare de popoare....

Presidentul: Dl deputat trece într'adevăr marginele! Dacă își va continua discursul tot în acest ton, voi fi silit să i detrag cuvântul. (Aprobare în dreapta; o voce: Numai aceasta o voiesc și dănsul!) Cred că casa și presidiul a dat destule dovezi (de indulgență) dar dacă dl deputat trece toate marginele în modul acesta, eu nu voi pute face alta decât să i detrag cuvântul. (Aprobare în dreapta).

Al. Csanády: Eu am vorbit despre politica d-lui ministru president și nu despre persoana lui. (Neliniște în dreapta).

Presidentul: Dl deputat n'are dreptul să dispute cu presidentul. (Așa e! în dreapta). Vă rog să ascultați regulamentul casei ce dă: „Nu este permis a contesta admonițiunea sau îndrumarea la ordine a presidiului, a o respinge sau a o face obiect de desbatere.“ (Aprobare). Vă rog să vă țineți de aceasta. (Viună aprobare în dreapta).

A. Csanády polemizează contra lui Hegyessy, care primind proiectul a lucrat prin aceasta contra intențiunii alegătorilor sei. Oratorul cunoaște pe acești alegători și știe, că ei uresc din adăncul inimei toate afacerile comune, le uresc așa încât dacă ar pute să între pe baza afacerilor comune întru împărăția cerului, dănsii ar resigna la aceasta. (Iaritate sgomotoasă în dreapta). În fine respinge proiectul.

Cu aceste s'a terminat desbaterea generală și s'a început cea specială.

### Proiect de lege

despre tacsă militară.

(Urmare)

§ 8. Aproxionarea invalizilor se va ameliora:

1. La acei indiviți din armată, marina de război și miliția teritorială, cari au ajuns sau vor ajunge pe temeiul art. de lege LI: 1875 într'o aproxionare militară, prin un adaus la gagea personală ce se va acorda din cas în cas din grație, dacă răniurile suferite sau strapațele din război au avut nesce urmări, ce reclamă o considerațiune extraordinară și dacă competențele de

aproxionare a respectivului — nesocotind aici adausul pentru răniuri — nu trec peste suma de 1200 fl.;

2. La acei indiviți din armată și marina de război, cari au ajuns într'o aproxionare militară înainte de a se inactiva art. de lege LI: 1875, prin un adaus percentual la competențele lor de aproxionare de până acum, și anume:

a) la suboficieri și gregarii din statul acelor invalizi cari beneficiază de o pensiuie mai veche, și la persoanele, cari după șarge sunt egale cu cei amintiți, cu 50 procente după competențele de pensiuie ce li se cuvin;

b) la acei gagiști pe lună, a căror pensiuie militare, statorite după normativele vechi, nu ajung la una mie de floreni, prin adaugarea pensiuiei

|         |                         |
|---------|-------------------------|
| până la | 500 fl. cu 20 procente, |
| dela    | 500—800 „ „ 15 „        |
| „       | 800—1000 „ „ 10 „       |

Cu privire la cei de sub pct 2 lit. b) va ave însă valoare principiul, ca și la cazul când va resulta din calcularea percentuală o sumă mai mare, pensiuiea ameliorată de o parte să nu treacă peste suma de 1000 fl. de altă parte la nici un cas nici preste suma, care se cuvine indivizilor de aceeași șarge și din o asemenea clasă a competențelor; la gagiștii pe lună însă, cari nu aparțin la o asemenea clasă de competențe, peste suma care se cuvine celor cu competențe egale pe baza art. de lege LI: 1875 și cu gage lunare cum le au acum.

Dacă pensiuiea anuală a gagiștilor pe lună, cari aparțin la o clasă de competențe e mai mică decât 300 fl., ea se va urca la 300 fl. și ia cazul, când din calcularea percentuală ar resulta o sumă mai mică.

§ 9. O lege separată va regula:

a) procedura, ce se va urma la îngrigirea de veduve și orfanii gagiștilor pe lună și a soldaților din statul armatei, marina de război și din miliția teritorială, cari au căzut în luptă cu dușmanii sau au murit în urma răniurilor și a strapațelor de război; mai departe

b) modalitatea, după care se vor ajuta familiile lipsite a concediaților pe timp durabil, a rezerviștilor, a rezerviștilor suplimentari și a honvedilor, când acestia vor fi chemați în cas de mobilizare.

Cap II.

§ 10. Sumele contribuțiunii militare sunt următoarele:

1. Trei floreni vor plăti: a) indiviții așezați ca servitori în economia agricolă și în fabrici, în prăvălii comerciale și industriale și la întreprinderi; b) dilerii.

2. Patru florini vor plăti: a) servitorii de casă; b) calfele, adiunții și lucrătorii ajutatori cari sunt aplicați în fabrici, prăvălii comerciale și industriale, dacă nu au o leafă pe lună mai mare de 40 fl. sau lucră pe bucată; c) diurniștii și scriitorii cari nu au gage stabilă pe an sau pe lună și în genere indiviții cari fără a fi a

și Andreiu Vasling destepțai sărăriră înspăimântați drept în picioare. Printre dinții cărmaciului se străcură o înjurătură, trăsurile feței sale deviniră selbatece când a înțeles ce s'a întâmplat.

În momentul acesta casa era mai plină de fum ca ori când altădată; se vedea că fumul numai are pe unde se ese.

„Afurisit! strigă Misonne; hornul cuptoriului este astupat cu zăpadă!“

Penellan mai ia odată bățul a mână și după ce a stins tăciunii cu zăpadă a desfăcut cuptoriul; operațiunea aceasta a produs un fum așa de teribil încât abia se mai vedea zarea dela lampă. Penellan cercă a da fumului drumul prin partea, unde mai nainte era așezată gura hornului; dar înzădar; în toate părțile da de stâncă de ghiață.

Bieții, ei numai aveau ce să aștepte decât un sfârșit înfiorătoriu, căruia trebuia să i premeargă o îngrozitoare luptă cu moartea. Fumul petrundea nenorociților în gâtlegiu și

le cauza dureri vehemente, încât abia mai putea respira aer.

Acum se ridică și Maria, și prezența ei, care pe Ioan Cornbutte îl aduse la desperațiune, incurgiă pe Penellan de nou. Subcarmaciul dicea în sine, această biată copilă nu poate fi destinată pentru o moarte atât de înfiorătoare.

„Pentru ce ați făcut foc așa de mare, începă juna fată, casa este întunecată de fum!“

— Așa... așa... răspundea subcarmaciul codind.

— Se bagă de samă numai decât, continuă Maria; aici așa e de cald, cum n'a fost de mult.

Nimenea nu se decide a i descoperi îngrozitoarea realitate.

„Te rog Marie, dăse dintr'odată Penellan, ajutăne să gătim dejunul; de a eși va fi astăzi prea frig, eată aici cuptoriul de gătit, spirt și cafea.

Ei! voi ceilalți! dați încoace puțin pemican, timpul cel uricios ne reține dela vânt!“

Cuvintele aceste au adus earăși oare care viață în soții lui.

„Înainte de toate să mâncăm împreună, adause Penellan; după aceea mai avem timp destul să chibzuim, cum se eșim de ici!“

Subcarmaciul dede esemplu bun; el consumă porțiunea; soții i urmară luând câte o porțiune de cafea ferbinte, care din nou le însuflă curagiu. Îndată după aceasta Ioan Cornbutte a dispus energic să se cercce numai decât mijloace de scăpare.

„Dacă viforul n'a încetat încă, ceea ce este foarte probabil, trebuie că suntem îngropați de ce urme sub zăpadă, reflectă acum Andreiu Vasling; aici nu se aude nici cel mai mic sgomot.“

Penellan aruncă o privire nedescrptibilă asupra Mariei; ea cuprinsese situațiunea numai decât, dară nici o tresăritură, nici o frică nu se putea ceti din amabilei trăsuri.

Subcarmaciul inferbentă țapa de fer dela bățul seu ferecat în flacăra de spirt până a devenit roșie, și după aceea a implântat-o după olaltă în toți patru părții, însă fără a pute străbate în afară. Ioan Cornbutte a pro-

pus acum să se spargă deschidetură începând dela ușe; însă ghiața era așa de vârtoasă, încât instrumentele de tăiat numai cu anevoie petrundeau într'ensă. Bucățile tăiate îngustau foarte neplăcut spațiul dinlăuntru și cu toate aceste după muncă cruntă de trei oare ambitul săpat nu era nici de trei urme.

Trebuia să se gândească așa dară la un mijloc mai grabnic, prin care casa să fie mai puțin sgduită, căci cu cât înaintau mai departe vedeau, că și ghiața este mai vârtoasă și trebuiau opintirile cele mai mari, ca să o spargă. Lui Penellan îi veni aminte să topească ghiața în direcțiunea luată cu flacăra de spirt. Fiindcă luaseră o cantitate mică de spirt cu sine experimental acesta era foarte periculos, căci dacă încarcerarea lor mai avea să se prelungească li se gâta spirtul și numai puteau găti nici mâncare nici beutură caldă. Cu toate aceste planul acesta fu aprobat din toate părțile și îndată s'a și pus în lucrare. Mai întâiu săpă o gaură de trei urme de afundă și de o urmă în



plicați în mod stabil în vre-o prăvălie sau întreprindere provăd agende de supraveghiere sau într'un institut agende de scris socoate și agende de supraveghiere; d) precupeți ambulanți (hausierer) cari nu au loc stabil pentru trebile lor.

3. Șese florini vor plăti: a) Profesioniștii de sine stătători, cari lucră fără de calfe; b) profesioniștii din comune mari și mici cari lucră cu calfe.

4. Acei obligați la serviciul militar, cari în înțelesul §-lui 2 art. de lege XXIX: 1875, respective a § 13 art. de lege XLVII: 1875 ca căpetenii de familie sau membri în familia cad în clasa II sau III a contribuțiunii de câștig sau sunt supuși la contribuțiunea industrială în înțelesul art. de lege XXVII: 1875, vor plăti sub titlul „tacsă militară“ pe baza tuturor contribuțiilor directe de stat și a cotei urbariale, care s'au repartizat în anul premergător asupra lor, respective asupra capului de familie.

5 fl. dacă baza contribuțiune nu va fi mai mare de 50 fl.;

10 fl. dacă baza contribuțiunii e mai mare de 50 fl., dar nu trece peste 100 fl.;

20 fl. dacă baza contribuțiunii e mai mare de 100 fl., dar nu trece peste 500 fl.;

40 fl. dacă baza de contribuțiune e mai mare de 500 fl., dar nu trece peste 1000 fl.;

80 fl. dacă baza de contribuțiune e mai mare de 1000 fl. dar nu trece peste 3000 fl.;

100 fl. dacă baza contribuțiunii trece prete 3000 fl.

5. Acei deobligați a milita, cari în înțelesul §-lui 2, art. de lege XXIX: 1875 și a § 13 art. de lege XLVII: 1875 aparțin la clasa a patra a contribuției de câștig ca capi de familie sau membri în familie: vor plăti „tacsă militară“ pe baza tuturor contribuțiilor directe de stat și a cotei urbariale, repartizată în anul premergător asupra lor, respective asupra capului de familie:

5 fl. dacă baza contribuțiunii nu e mai mare de 50 fl.;

10 fl. dacă baza contribuțiunii e mai mare de 50 fl., dar nu trece preste 100 fl.

20 fl. dacă baza contribuțiunii e mai mare de 100 fl., dar nu trece preste 200 fl.

40 fl. dacă baza contribuțiunii e mai mare de 200 fl. dar nu trece preste 4000 fl.;

80 fl. dacă baza contribuțiunii e mai mare de 400 fl. dar nu trece preste 800 fl.;

100 fl. dacă baza contribuțiunii trece preste 800 fl.;

În modul stabilit acum se vor supune la tacsă militară și acei deobligați a milita cari sunt scutiți de contribuțiunea de câștig clasa IV pe baza pct. 3 d) a §. 5 art. de lege XXIX: 1875, luându-se aici ca bază a contribuțiunii suma de contribuțiune, care ar trebui să o plătească dacă nu s'ar bucura de scutirea de contribuțiune.

§ 11 Tacsă militară aruncată pe fie care an în înțelesul § 10 e dator să o plătească cel obligat a milita.

Esempli sânt obligații a milita nume rați în punctele 1 a), 2 a) și b) a § 10, a căror contribuțiune o plătesc cel ce dă lucrul, având dreptul să își subtragă contribuțiunea plătită din simbria individului obligat a milita.

Tacsă militarilor obligați a servi, amintiți în punctele 4 și 5 a § 10 cari sânt supuși la contribuțiune ca membri în familie, o plătesc capii de familie.

§ 12. Aceia cărora li s'a conces aședarea în străinătate înainte de a trece timpul legal de serviciu (§ 1, 4) sânt datori a plăti tacsă militară repartizată în înțelesul § 10, pentru anii restanți de serviciu deodată înainte de a primi concesiunea de emigrare.

(Va urma.)

## Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

**Brad** în 11 Decembrie 1879 n. Prea stimabilă Redacțiune! În anul acesta esundările teribile au umplut de fiori întreaga Europă. Esundările din Spania, de curând întemplate, și cea dela Seghedin ne sânt o reminiscență tristă. O atare calamitate, o esundare înfricoșată, deși în miniatură, îndură în ziua de 23 Noemvre (5 Dec.) și opidul nostru Brad, precum și comunele din apropiere: Crisciorul, Sărățelul, Mihăleni etc.

În urma unei ploii torențiale ce începă Joi seara în 22 Noemv. (4 Dec.) și dură până Vineri noaptea pe la oarele 10<sup>1/2</sup>, Crișul alb își umflă undele. O mulțime de văi, care se varsă în Criș în urma zăpezei topite încă începură a curge cu repejune.

Crișul crescă repede, părăsindu'și alvia. Tărnișii fiind foarte mici nu făcără nici o pedecă. Alte întărituri, cari să reziste încă nu se aflau. Acum începă Crișul a se estinde pe unde numai ajungea. Din Crișul alb se face Crișul tulbure; eară în inima Brădenilor devine Crișul negru, pentru desastrul, ce aduse asupra-le.

Era pe la oarele 9<sup>1/2</sup> din zi, Vineri. Ploua de vârsă. Temperatura era + 6—7° C. Neaua se topia binișor.

Easă Crișul! A eșit Crișul! Acesta era strigătul înspăimântător al locuitorilor. Fie care om amenințat de pericol deveni confuz, nesciind de frică, ce să facă. Unii își duceau în adăpost familia, pruncii și femeia, alții începură a scoate vestimente și câte ceva din case ducându-le prin podurile caselor, unde cugetau a fi mai sigure. Vitele (boi, biboli, porci grași) fură duse în locuri mai ridicate afară de oraș. Dar apa crescă binișor. Câțiva indiviși, între cari și un student din prima gimnasială, voină a trece dela o casă la alta, fură mânași de unde.

— Nu ni se va găta spirtul? întrebă Ioan Cornbutte.

— Sper că nu, răspuse subcarmaciul; firesce pe lângă condițiunea, că resignăm dela cafea și beuturi calde. De altmintre această mă neliniscese m'ai puțin.

— Dar ce te mai neliniscese Penellane?

— Uleul în lampă acuși este gata și preste puțin se va stingea; nici victualele noastre nu vor mai ține mult. Altă mângaiere nu ne rămâne, decât: sântem în mâna lui Ddeu!

După aceasta Penellan eară s'a îndreptat spre ușe, ca să ocupe locul lui Andrei Vasling, care așijderea lucra cu energie la mântuirea comună.

„Să te schimb, dle Vasling, dișe el, dară într'aceea bagă bine de samă, dacă va amenința vreo cufundătură, ca să putem lua din vreme măsurile de lipsă!“

Sosi timpul de odihnă, și după ce Penellan mai lungi ambitul de o urmă, a încetat și el de a lucra și s'a culcat lângă soții lui

Abia fură prinși cu cărlige. Era pe la 10<sup>1/2</sup> oare. Orașul întreg se afla în apă.

Bărbații și femeile cari nu își părăsiră caminul, voină să își asigureze câte ceva, acum nu mai puteau să scape. Apa pătrunse prin case, pre strade, era până în brâu. Repejunea undelor era mare.

Câțiva indiviși curagioși, pre cai aprigi începură a scăpa bărbați și femei de prin case.

În scurt timp edificiul gimnasial, casele dd. Kórmendy, medic cercual, casele arendatorului Mendl deveniră indesate de oameni. Multe mame se aflau în un edificiu, eară pruncii în alt edificiu!! Mulți oameni însă, nepuțând străbate până la densii, își aflară refugiu în podurile caselor, privind de acolo, cu lacrimi în ochi, cum undele furioase duc tot de pe lângă casă. Aspectul orașului era foarte trist! Spaima cuprinse pre toți. În o astfel de stare petrecură ziua întreagă. Pe la 9 oare seara începă a trăsni și fulgera, ploua încât cugetai că e ruptură de nuori. Apa acum își ajunse culmea creșterii sale. Desperarea ne cuprinse. Astfel dură până la 11 oare noaptea. Acum ploaia încetă. Apa începă a scăde. Nădejdea începă a ne promite scăparea de acest diluviu ce dură 14 oare, umplându-ne de fiori. Pe la 6 oare dimineața Sâmbătă apa s'a tras din cea mai mare parte a orașului. Un nomol cumplit însă se lăsă pre câte un loc, pe alt loc însă nu remase decât gropi mari sau piatră adunată.

Oamenii eșind de prin edificiile amintite plecară cătră casă. Casele le aflară pline de noroiu, eară în giurul caselor toate superedificatele ruinate, în lăuntru lor însă vestimentele, mobilele de casă etc. toate derangiate. Galițele, ce au fost pre lângă case, cară, pluguri, buți, garduri de nuele, pălanuri, fură spălate de apa turbată. Casele de lemn au fost despoiate de ciment și var. Vre-o 6 s'au ruinat. În mai multe abia pot să locuiască oameni, fiind păreții cu totul deslipiți. Multe bucate (grâu, cucuruz, mazere, fasole) s'au stricat în urma apei și a gerului. Dauna este mare. La multe familii este nereparabilă.

Oamenii, din norocire, nu s'au înecat nici unul. Câteva familii, sânt încuartitate în gimnasiu. Trei zile nu s'au putut ține prelegeri.

O comisiune însărcinată cu euairea daunelor, a constatat o pagubă de 12,000 fl. v. a. În comuna Criscior încă e dauna mare.

Aici mai tare a suferit marele proprietar Ladislau Pop, fost pretor, român. Singur la acest proprietar paguba se suie la 2000 fl. v. a. Ajutoriu

acestor familii nenorocite s'ar pute procura deocamdată prin colecte.

## Din Bucovina.

De lângă Dnistrul un corespondent scrie lui „Osten“ despre iminenta denumire a metropolitului: În articolul d-tale despre facultatea teologică din Cernăuți profesorul actual Mihaiu Calinescul fu bine descris și trebuie a se adauge la aceasta caracteristică numai atât că dl profesor rădimându-se pe trecutul seu moral și politic cunoscut, se încrede în speranța plăcută că după denumirea d-lui Morariu Andreievici de arhiepiscop, cum se asteaptă, densul va veni în locul acestuia ca arhimandrit diecesan. Departe de a critica pe acest domn pentru renumitul seu discurs ce l-a ținut la timpul seu în dieta provincială sau pentru esamenul ce l-a depus cu strălucire la ocaziunea candidării sale la postul de acum, noi caută numai să amintim că dl Calinescul s'a exprimat lămurit că el — dacă va ajunge la putere — va suspenda jumătate din preoțimea noastră dela țară. Ce scop va ave aceasta suspendare, despre aceasta rigorosul domn n'a amintit nimic, dar la tot casul densul ar pute să învețe din trecut, că o asemenea suspendare e un lucru de tot greu și pentru un episcop de o influență mare, de acea trebuie numai să ridem la asemenea amenințări neoportune. Dintr'altel sperăm că conducătoriu de acum al diecesei cu memoria sa bună nu va uita, cum nu a putut să isbutească episcopul Hackmann, care era bine vădut la guvern, cu toate silințele sale cele mari, a face pe nepotul seu Ilarion, contra voinței obstesci, vicariu general, și nu putem presupune că există în țară oare care personalitate de influență, înțelegând și pe organele înaltului guvern, care să nu poată deosebi între dl Calinescul de o parte și dl Czupercovicz, Ilinț, Kozub, Repta de altă parte. Poporațiunea Bucovinei ar saluta cu bucurie pe dl Morariu ca metropolit, dacă densul numai nu ar rumpe cu trecutul seu cunoscut prin simțul de dreptate, dacă nu ar promova neexplicabila economie a protecțiunii impunând prin aceasta țerei un loțiuitor care se pricepe minunat a juca rola de călugăr, dar care nu va administra nici când locul de arhimandrit diecesan, cum se cade, pentrucă la acest post înalt se cere înainte de toate toleranță națională, cunoascerea cu temeiu a relațiunilor țerei și o atitudine politică corectă. Pentru ce să căutăm binele așa departe când el se află în apropierea imediată.

Întră eară în îngusta deschidătură, implântă cu mână puternică bățul și — n'a dat de rezistență.

A ajuns până la păturile cele moi de zăpadă? Trăgând bățul înapoi, o rață de lumină străbate în casa de gheață.

Ajutoriu! ajutoriu! amicilor! strigă el.

Cu mâni și cu picioare împinge zăpadă înapoi. Scoarța din afară însă nu era topită, cum credea el; cu rața de lumină întră în casă și un frig teribil, care numai decât a prefăcut în gheață tot ce era umed în casă. El a mai lărgit deschidătura cu cuțitul și în fine putu earăși respira aer liber. Cădu numai decât în genunchi și mulțămii lui Ddeu pentru mântuirea din acest pericol și îndată îl însoțiră tinera fată și ceilalți consoți de călătorie.

(Va urma.)

## Cap XI.

Un nuor de fum.

A doua zi, când se desteptară marinarii, era întunec giur împregiurul lor; lampa se stinsese. Ioan Cornbutte a desteptat pe Penellan și l'a rugat să facă foc. Acesta dă să se scoale repede ca să aprindă focul în cuptoriu, dară se lovesce vehement cu capul de plafond. El se spariă grozav, pentrucă încă în seara trecută putea sta drept în picioare. Când focul ardea în cuptoriu, subcarmaciul a vădut dela zarea nehotărită a flacărei de spirt, că coperișul se lăsase cu o urmă mai în jos.

Penellan cu toate puterile se apucă earăși de lucru. Maria observase pe subcarmaciul și cetind în fața lui aspră deserațiunea adâncă și încordata tărie de suflet, s'a dus la densul, l'a apucat de amândouă mâinile și l'a strins cu gingășie. Penellan simția cum reînsuflețese.

„Ddeu nu o va lăsa să moară astfel!“ dișea o voace într'ensul.

diametru, pentruca să se adune într'ensă apa din gheața topită. De măsura aceasta n'avea să se căiască nimenea, căci în urma influenței focului apa a început a riura.

Deschidătura încet cu încetul devenia mai largă însă mult nu putură continua lucrul, pentrucă apa străbătea prin haine. Deja după un pătrariu de oară Penellan trebui să retragă flacăra spre a se usca pe sine însuși. Misonne a luat locul. El n'a dovedit mai puțin curagiu, și așa după două oare ambitul avea o așundime de cinci urme.

Cu toate aceste țapa de fer nu putea străbate în afară.

„Nu e cu puțință să fie nins atâta, dișe Ioan Cornbutte; la toată întemplantarea masele sânt grămădite de vânt. N'ar fi mai bine să cercăm a sparge în altă parte?“

— Nu știu, respuse Penellan; eu cuget să continuăm în chipul deja început, de ar fi și numai ca să nu descuragiam pe soții nostri. Mai curând sau mai târziu trebuie să dăm de un eșit.



## Varietăți.

\* (Dar) Maiestatea Sa Imperatul s'a îndurat prea grațios a dăruî pentru înundatî din șatula privată 3000 fl. v. a.

\* (Contele Iuliu Andrassy) de când se află cu domiciliul în Pesta în toată ziua înainte de ameași se eserciteaza cu profesorul seu Peczke în patinaj pe gheață. Poate că pe gheața lunecoasă va avé mai mult noroc, ca pe parcuțel luciu al diplomației.

\* (Universitatea săsească) se va întruni ađi în 16 Decemv. a. m. la 10 oare într'o ședință publică.

\* (Vreme tare în Decemv. n.) În 5 Decemv. n. 3/4 11 oare a. m. în ținutul dela Passau s'a ivit o întunecime neobicinuită pe acel timp și subt o ninsoare și ploaie torențială deodată se slobođi o vreme tare împreunată cu fulgere estensive și trăsnete grozave. Vremea aceasta tare a ajuns până la Taufkirch'en Andorf și până la Dunăre; mai multe trăsnete au isbit în pământ, unul dintre ele însă în aparatul telegrafic din Wernstein. Acest fenomen electric în vreme de iarnă curată a ținut aproape la 1/2 de ceas, în urma căruia apoi s'a slobođit o ninsoare teribilă. Tot în 5 Dec. n. pe la 6 ceasuri seara a fulgerat și tunat în Cs. Borgo urmând apoi o ploaie torențială. Și la Deva între 5 și 6 ceasuri seara s'a descărcat o tempestăte cu tunete și fulgere; timpului acestuia vetric i-a urmat în dimineața procsimă un ger, care a făcut sfêrșit și apei de zăpadă, carea curgea de pe dealuri înjos.

\* (Cutremur). Din Agram se telegrafează cu datul 8 Dec. n. institutului central c. r. pentru metecrogie și magnetism: „Ađi noapte pe la 10 oare 59 minute 40 secunde s'a simțit aici un cutremur destul de însemnat, care consistând din vreo câteva șgduhuri a ținut preste 3 secunde. Direcția lui a fost dela apus spre resărit.“

\* („Andrei Florea Curcanul“) novela populară de N. Gane, cunoscută și publicului nostru, s'a tradus în limba germână de Mite-Kremnitz sub controla autorului, care cunoaște și limba germână și s'a publicat de curând în ăiuarul literar mensual „Nord und Süd,“ fasciculu 33. Recensentul lui „P. Lloyd“ constată, că această novelă, a cărei substrat e luat din viața poporului român din România, merită toată atențiunea nu numai din punct de vedere novelistic, ci și ca un suplement poetic la psihologia popoarelor. Traducerea încă merită toată lauda.

\* (Biserica Sfântului Mormânt) din Erusalim nu avea clopotniță pela finele secolului al XI-lea. Ea a ajuns a avé una abia în anul 1876 în urma presiunii speciale a Sultanului. Causa pentru care Turcii nu au clopotnițe la moșeele lor, și nu permit nici creștinilor a avé la bisericile lor, este că ei se tem ca nu cumva vuetul lor să necăjească sufletele celor morți, care rățăcesc în aer pentru a aduce la picioarele celui etern rugămintele și bunele lor acțiuni.

## PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

### O transacție ortografică.

(Urmare).

De ce să nu ne folosim dar de favorul necsului causal, care în atâtea casuri importante se află între i și

schimbarea sunetelor **d, s, t** în **đ, ș, ț**? De ce să nu încercăm a scăpa prin acest mijloc, ce ni'l ofere încâtva natura limbei, de mulțimea „codițelor,“ care, precum am đis, îngreuiază foarte mult scrisul; ne înstrăinează în respectul scrierei într'un grad oare care de popoarele apusene, în special neolatine; și de sigur nu oferă un aspect frumos?

Se impune însă totdeodată întrebarea: în ce mod să ne folosim de mijlocul lui **i**, pentru ca scrierea sunetelor **z, w, y** să fie pe deplin hotărâtă și să fie esclusă la cetire ori ce șovaire între **d** și **z, s** și **w, t** și **y**?

Eu îmi caut refugiul la limba soră franceză. Cu ajutorul acesteia voui să stabilez o asemănare, ce s'ar puté încâtva numi analogie. Limba franceză, precum este cunoscut, are în scrierea sa un **e** care se scrie, dar nu se pronuncie: un **e** mut (*e muet*). Acest **e** mut, deși nu se pronuncie, tot își are însemnătatea și valoarea sa, tot implinesce oare care funcțiuni. Astfel „la finea cuvintelor el servește pentru a înălța greutatea vocalei premergătoare sau pentru a hotărî rostirea consonantei.“ (Diez, I, pag. 420). D. e. în cuvintele *marchand, tard, ais, gris, mont, port* literele finale **d, s, t** nu se rostesc de loc; îndată ce se adaugă însă la fiecare din aceste cuvinte câte un **e** mut, acele litere finale se pronuncie pe deplin, ear cuvintele *marchande, tarde, aise, grise, monte, porte*, au un înțeles nou. Pentru ca acest **e** mut să prindă mai departe viață, pronunțiându-se totdeodată pe deplin, Francezul **i** pune *accentul acut*, care în scrierea franceză nu este *accent tonic*. Primim deci cuvintele *marchandé, tardé, aisé, grisé, monté, porté*, având și aceste ear un înțeles deosebit.

Eacă ce'mi-a dat impulsul a propune pentru scrierea română un **i** mut pe lângă **i** cel normal, cunoscut și întrebuițat până acuma: dacă un **e** mut în limba franceză are puterea de a vivifica și două sunete (d. e. *suspect* = *süspä*; *suspecte* = *süspäct*), constituind chiar o deosebire gramaticală — de ce în limba română să nu fie în stare un **i** mut a efectui transițiunea sunetelor **d, s, t** în **đ, ș, ț**, o transițiune altcum prescrișă foarte adeseori de chiar natura limbei? Nimic nu ne opresce mai departe a întrebuița *accentul acut* într'un înțeles înrudit cu acela, pe care îl are în limba franceză; căci după sistemul meu *accentul grav* este singurul *accent tonic* întocmai ca și în scrierea lui Maiorescu, care nu întrebuițează *accentul acut* de loc.

Pentru a scăpa de mulțimea odioaselor codițe îmi permit deci a propune, să admitem pe lângă **i** normal, care poate primi numai *accentul tonic (grav)*, încă un **i** mut, a cărui mutism sau natură imperfectă să se manifesteze chiar și în caracterul *grafic*, lipsind punctul pe **i**: **i**.\*

Acest **i** mut, deși nu se pronuncie, totuși are o valoare sau o funcțiune: el arată schimbarea sunetelor premergătoare **d, s, t** în **đ, ș, ț**. Ecsemple: diece, vëndiare; sierpe, sioptire, musică; in-tielegere, tiol.

Pentru ca acest **i** să nu fie mut și să nu aibă numai funcțiunea, de a înmuia pe **d, s, t** în **đ, ș, ț**, ci pe lângă funcțiunea aceasta să se rostescă totdeodată, se adaugă *accentul acut*: **i**, întocmai precum în limba franceză acest *accent* dă viață

\* Se đice în viața de toate đilele: „a pune punctul pe **i**“, adecă: a face un lucru deplin, perfect.

lui **e** mut. Ecsemple: verdă, đice; lesia, síret; natiune, típariu.

Pentru ca **i** pe lângă funcțiunea sa de înmuirea lui **d, s, t** în **đ, ș, ț** să prindă viață de sine numai pe jumătate, punem semnul *scurtărei*: **i**. Ecsemple: verdđ, ardđ; trasđ, versđ; dreptđ, avetđ.

Analogia între **i** mut și **e** mut consistă deci în următoarele puncte:

1) Amândoi își au temeiurile lor etimologice și flecționare; 2) amândoi sânt muți; însă 3) amândoi influențează subt anumite condițiuni asupra literelor premergătoare; și 4) amândoi primind *accentul acut* devin sunete depline.

Fac să urmeze o ecsemplicare, care va ilustra în mod mai apriat propunerea mea:

prind, prând, a prândđ, prindđ;  
prindđ, prândđ, a prândđ, prindđ.

La toată întemplantarea mai curând din aceste trei moduri de însemnare va fi aprobat cel din urmă: semnul *scurtărei*. El este nu numai pe deplin motivat științificesce, ci totdeodată bine cunoscut și chiar întrebuițat (pe lângă *sedilă*) de cei mai mulți scriitori din România, cari scriu d. e. *credđ, urșđ, bađi* (însă și *lupđ, suferđ* etc.). — Unii cipariani vor đice, că nu este de lipsă a mai pune semnul *scurtărei* pe **i**, pentru a arăta schimbarea lui **d, s, t** în **đ, ș, ț**, deoarece aceli jumătățiți și așa se află numai la finea cuvintelor, și înaintea unui astfel de **i** sunetele **d, s, t** totdeauna trebuie să se schimbă în **đ, ș, ț**. Alții eară vor pretinde poate, să punem semnul *scurtărei* pentru consecuență în toate casurile lui **i** jumătățiți, scriind d. e. și *lupđ, suferđ* etc. Răspund la unii și la alții: intențiunea mea este, ca sunetele **z, w, y** să se cunoască în scriere sigur și hotărît, și cetirea să fie ușoară; semnul *scurtărei* mai departe să stea pe **i** numai atunci, când **i** premerge **d** sau **s** sau **t**, cari au să fie cetiți **z, w, y** — cetitoriul vëndend semnul *scurtărei* pe **i**, de loc să cugete la înmuirea sunetelor premergătoare **d, s, t** în **z, w, y**. Afară de aceasta mai este a se lua în considerațiune momentul economiei în respectul semnelor, căci prea tare s'ar înmulți semnele *scurtărei* în scrierea noastră. Cel puțin diarele și cărțile din România cu mulțimea aceea de semne, nu se presentă de loc frumos. Altcum sânt mijloace, pentru a arăta, că **i** la finea cuvintelor este întreg. Eu adecă scriu, ca și Maiorescu, d. e. *oameni, oamenii, a omeni; suferi, a suferđ*.

Trecend acum la *accentul acut* pus deasupra lui **i** mut (**i**) observ, că această literă nu este de loc vreo aparițiune nouă la noi. Nou este numai modul întrebuițării *accentului acut*, care după sistemul ciparian este un *accent tonic*, pecând în scierea mea numai *accentul grav* este *accent tonic*, *accentul acut* fiind de asemenea natură ca și în scrierea franceză. Dacă cumva **i** sar păré cuiva straniu, a vedé *accentul acut* pe un **i** pronunțat cam scurt d. e. *atentiune*, apoi pun alături un cuvânt francez ca d. e. *agréable*, unde é se pronuncie cel mai puțin tot așa de scurt ca și **i** în cuvântul nostru *atentiune*. Voui fi poate întreg, ce semn pun la infinitivii și perfect simp. de conjugar. 4, când lui **i** final premerge **đ** sau **ș** sau **ț**? Răspund că mă mulțimesc cu *accentul acut*, care arată, că **i** (după **đ, ș, ț**) se rostescă întreg. Scriu deci simplu d. e. a *păđi*, care se deosebesce prea bine de *patđ*, sau d. e. a *păși* care se deosebesce de *pasđ* (și de *pasđ*). În respectul acesta ne putem lipsi de ori ce *accent tonic*, întocmai ca și cei mai mulți scriitori din România, cari scriu *suferđ, a suferđ; pađi, pađđ*,

a *păși*.) Totul deci, încât pentru *accentul acut*, este să ne emancipăm de idea, că el este un *accent tonic*. De altmintrelea mulți scriitori din România nici nu întrebuițează de loc pe *accentul acut*. (Va urma).

\*) În cas de extremă scrupulositate nu ne-ar împedea nimica, a combina *accentul acut*, care indirect indică trecerea lui **d, s, t** în **z, w, y**, cu *accentul tonic (grav)*, scriind astfel circumflecșul pe **i**, d. e. a *audđ, a esđ, a petđ*.

## Bursa de Budapesta

din 13 Decemvre n.

Renta de aur 95.75, Împrumutul drumurilor de fer ung. 114.—, I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. 74.—, II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. 85.75, oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient ung. 77.50, împrumutul ung. cu premii 108.—, obligațiuni ung. de rescumpărarea dicimei de vin 88.—, obligațiuni urbariale ung. 68.70, obligațiuni ung. cu clausulă de sorfire 87.50, obligațiuni urbariale temesiane 87.—, obligațiuni cu clausulă de sorfire 85.—, obligațiuni urbariale transilvane 84.75 obligațiuni urbariale croato-slavonice —, datorie de stat austriacă în hârtie 68.70, renta austriacă în argint 70.25, renta de aur austriacă 80.80, sorfi de stat dela 1860 131.—, acțiuni de bancă austro-ung. 852, acțiuni de bancă de credit ung. 260.80, acțiuni de credit austr. 278.—, argint —, galbin 5.53, napoleon 9.31, 100 marce nemșeci 57.70, London (pe polița de trei luni) 116.55.

## Bursa de Viena

din 13 Decemvre n. 1879.

Metalicele 5% . . . . . — —  
Acțiuni de bancă . . . . . 854 —  
Împrumutul de stat din 1860 . . . . . 129 50  
Împrumutul naț. 5% (argint) . . . . . 68 70  
Acțiuni de credit . . . . . 261 —  
Valuta nouă imperială germână . . . . . 57 70  
London . . . . . 116 60  
Galbin . . . . . 5 54  
Napoleon d'aur (poli) . . . . . 9 31

## Economic.

Sibiu, 12 Decemvre n. Pro hectolitru: Grâu fl. 8.—9.; Grâu sêcăr, fl. 6.80—7.60; Sêcăr fl. 5.10—5.50; Orz fl. 4.40—4.80; Ovês fl. 2.90—3.30 Cuceruz fl. 4.10—4.50; Mălaiu fl. 5.50—6; Cartofi fl. 1.30—1.50; Semență de cânepă fl. 7.—8.; Mazere fl. 8.—8.50; Linte fl. 10.50—11; Fasole fl. 8.—8.50 pro 50 chilo; Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 30—32; Unsoare depore fl. 25—26; Sêubru pro 50 chilo fl. 16—17; Sêude luminări fl. 23—24; Luminari de sên 50 chilo fl. 28—28.50; Sêpun fl. 20—20.50; Fên 50 chilo fl. 0.95—1.05; Cânepă pro 50 chilo fl. 16—18 Lemne vërtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —42— cr.; Carne de vițel 33—45 cr. carne de porc 40—42 cr.; carne de berbec 28—30 cr.; oauă 10 de 40 cr.

Arad, 6 Dec. n. Cu întrarea timpului rece și cu încetarea navigațiunei negoșul bucatelor s'a animat tare și prețurile sau urcat cu 10—25 cr. per majă metrică. Grâu sosise de altmintrelea puțin în tîrg, acela însă, pe care l'a adus spre vëndare neguțătorii și speculanții, s'a cumpărat pentru morile de vapor cu fl. 12.60—12.80 m. m. Sêcăr încă a fost puțină și sau vëndut cu fl. 9.25; Orz a fost asemenea puțin în tîrg și a trecut cu fl. 7.20—7.35; Ovêsul a fost căutat foarte tare și puținele vagoane încărce s'au golit în timp foarte scurt vëndându-se ovêsul din ele cu fl. 7—7.15 per m. m. Nici cucuruzul n'a fost de ajuns și cel puțin, care ajunsse în tîrg a trecut ca fulgerul cu fl. 6.60—6.80 cel nou, eară cu fl. 7.25 cel vechiu m. m. Spirtul a fost căutat mai bine ca de alte ori și pe lângă toată urcarea lui în preț tot și a trecut nemai pomenit. S'a vëndut adecă fără vas *en gros* cu fl. 34—35; *en detail* cu fl. 33.50 eară cu vas cu tot cu fl. 33 per 100 litre %.

## Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 10 Ian. și 24 Febr. 1880 imob. lui Dominic Ciunt în Kendö; în 10 Ian. și 26 Febr. 1880 imob. lui Gavrilă Mateiu în Șucfalău (trib. M. Oșorheiu); în 30 Dec. 1879 și 30 Ian. 1880 imob. rămasului după Pavel Tunî în Strebă; în 16 Ian. 1880 imob. Luisei Fodor în Deva (trib.); în 15 Dec. 1879 și 22 Ian. 1880 imob. lui George Socaciu în Căpălăna (judec. cerc. Sănmărtin); în 24 Dec. 1879 și 24 Ian. 1880 imob. lui Stefan Werner și Stefan Orendt în Moșna (judec. cerc. Sighișoara); în 17 Dec. 1879 imob. lui Vasiliță Gavriș în Bedeci (judec. Huedin); în 27 Ian. și 27 Febr. 1880 imob. lui Sinu și Vuța Ianeș în Orăștie; în 28 Ian. și 28 Febr. imob. Mariei Baranyai în Orăștie (trib. Deva); în 30 Dec. 1879 și 30 Ian. 1880 imob. lui Iuon Popp în Disneșu (trib. Turda).